

PONTIFICALE ROMANUM SUMMORUM PONTIFICUM

JUSSU EDITUM

a Benedicto XIV et Leone XIII

PONTIFICIBUS MAXIMIS RECOGNITUM ET CASTIGATUM

DOMUS EDITORIALIS MARIETTI
Sanctæ Sedis Apostolicæ et Sacræ Rituum Congregationis Typographi
TAURINI MCMXLI ROMÆ

MAURILIUS
TITULI S. MARCELLI S. R. E. PRESBYTER CARDINALIS
FOSSATI
DEI ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA
ARCHIEPISCOPUS
TAURINENSIS
SACRÆ THEOLOGIÆ ET JURIS UTRIUSQUE FACULTATUM
MAGNUS CANCELLARIUS

Primam hanc Pontificalis Romani editionem quam perillustris ac dilectissimus Filius Noster Eq. Torq. MARIUS EDUARDUS MARIETTI Sanctæ Sedis Apostolicæ, Sacrorum Rituum Congregationis necnon Archiepiscopatus Nostri Typographus cudendam atque affabre exornandam curavit, juxta disposita Canonis 1390 C. J. C. Censori Nostro adm. Rev. Domino Sacerdoti ALDO TALLANDINI recognoscendam commisimus. Qui cum - post diligentem collationem peractam - Nos de omnimoda ejus cum typica editione concordantia certiores reddiderit, ipsam imprimendi evulgandique libentissime copiam facimus.

Datum Taurinorum Augustæ die 3 mensis Maji anni 1941.

✠ M. Card. FOSSATI, Archiepiscopus

L. ✠ S.

Pius Battist, Cancell.

DE CONSECRATIONE

TAM UNIUS ELECTI IN EPISCOPUM QUAM PLURIUM ELECTORUM IN EPISCOPOS

Nemo consecrari debet, nisi prius constet Consecratori de commissione consecrandi, sive per litteras Apostolicas, si sit extra curiam, sive per commissionem vivæ vocis oraculo, a Summo Pontifice Consecratori factam, si Consecrator ipse sit Cardinalis.

Statuta die consecrationis, quæ debet esse Dominica, vel Natalitium Apostolorum, vel etiam festiva, si Summus Pontifex hoc specialiter indulserit : et tam Consecrator, quam Electus (*Electi*) conveniens est, ut præcedenti die jejurent.

Consecratio, si extra curiam Romanam fiat, in Ecclesia, ad quam (*dignior ex Electis consecrandis*) promotus fuerit, aut in provincia, si commode fieri poterit, celebrerur.

In Ecclesia, ubi fiet consecratio, ornantur duæ capellæ, major pro Consecrante, et minor pro Electo (*Electis*). Et in majori quidem, super altari parato, ut est moris, erit crux in medio, et ad minus quatuor candelabra. In terra ad gradus altaris erunt tapetia strata, super quibus procumbit Electus (*procumbunt Electi*), sed Consecrator, et alii genuflectent.

Paratur etiam in loco propinquo et congruo credentia pro Consecratore, super quam erit mappa munda; duo candelabra ; vasa ad abluendum manus, cum suis mantilibus ; vas cum aqua benedicta, et aspensorio ; thuribulum cum navicella, cochleari, et incenso, si Officium fit in cantu, alias non ; ampullæ cum vino, et aqua pro sacrificio ; Calix, hostiaria cum hostiis ; medulla panis pro abstergendis manibus ; sanctum Chrisma.

Item paramenta omnia Pontificalia, coloris tempori et officio Missæ convenientis, videlicet, sandalia, amictus, alba, cingulum, crux pectoralis, stola, tunicella, dalmatica, chirothecæ, planeta, mitra auriphrygiata, annulus Pontificalis, baculus Pastoralis, manipulus, et gremiale.

Item paratur faldistorium ornatum pro Consecratore (*sed et parantur alia, quæ opus fuerint, pro inthronizandis Electis in fine; et sedes pro ipsis Electis*) ; et tres sedes pro Electo, et duobus Episcopis assistentibus ; Missale et Pontificale. Consecrator habeat tres Capellanos ad minus, cum superpelliceis, et duos scutiferos ad credentiam.

In capella vero minore pro Electo (*Electis*), quæ a majore debet esse distincta, paratur altare cum cruce, et duobus candelabris, et super illud (*pro unoquoque Electo*) Missale, et Pontificale ; ac paramenta omnia Pontificalia albi coloris, ut supra pro Consecratore numerata sunt ; et ultra illa, pluviale album (*pro quolibet*), et prope altare credentia minor cum mappa munda, et vasis ad abluendum manus, et medulla panis ad extergendum manus, et caput.

Ponuntur etiam (*pro unoquoque Electo*) octo mappulæ ex duabus cannis panni linei subtilis, per medium scissis in longitudinem, quarum duæ sint longitudinis sex palmorum quælibet, aliæ vero sex æqualis sint quantitatis. Et candelæ saltem octo, unius libræ quælibet, quarum quatuor super altare Consecrantis, duæ super ejus credentiam, et duæ super altare Electi (*Electorum*) ponuntur.

Annulus cum gemma (*pro quolibet*) benedicendus, et (*unicuique*) Electo tradendus, pecten eburneus. Et (*pro unoquoque*) pro Offertorio intortitia duo, quatuor librarum quodlibet, duo panes magni, et duo barilia vini ; panes et barilia ornentur, duo, videlicet, videantur argentea, et duo aurea, hinc et inde insignia Consecratoris, et (*uniuscujusque*) Electi habentia, cum capello, vel cruce, vel mitra pro cujusque gradu et dignitate.

Adsint duo ad minus Episcopi assistentes, qui induuntur rochetto, et si sint Regulares, superpelliceo, amictu, stola, pluviali, quæ cum reliquis paramentis sint coloris tempori et officio Missæ congruentis, et mitra simplici alba, et quisque habeat suum Pontificale.

Hora igitur competenti Consecrator, Electus (*Electi*), assistentes Episcopi, et alii, qui consecrationi interesse debent, ad Ecclesiam conveniunt, et Consecrator, facta oratione ante altare, ascendit ad sedem, si sit in Ecclesia sua, vel accedit ad faldistorium in capella sua, juxta cornu Epistolæ præparatum, et ibi de

more paratur. Electus (*Electi*) vero cum assistentibus Episcopis vadit (*vadunt*) ad capellam suam, et ibi capit (*capiunt*) paramenta opportuna, videlicet, si Missa cantatur, amictum, albam, cingulum, stolam in modum Sacerdotis, et pluviale. Si vero Officium legitur, poterit (*poterunt*), antequam dicta paramenta accipiat (*accipiant*), capere sandalia et legere Psalm. Quam dilécta, etc. Assistentes etiam Episcopi interim sua paramenta prædicta capiunt. Omnibus itaque paratis, Consecrator accedit ante altare, et ibi in medio sedet super faldistorium, vertens renes altari. Electus (*Electi*) vero cum suo bireto ducitur sic paratus, medius (*ducuntur sic parati, medii*), inter assistentes sibi Episcopos paratos, et mitratos, et cum ante Consecratorem pervenerit (*pervenerint*), nudato capite, illud profunde inclinando, ei reverentiam facit (*faciunt*), assistentes vero Episcopi eidem cum mitra caput aliquantulum inclinant.

Tum sedent in sedibus suis, ante Consecratorem, hoc modo: Electus (*Electi*) contra faciem Consecratoris, ita ut inter eos sit competens distantia. Antiquior Episcopus assistens ad dexteram Electi (*Electorum*), junior ad sinistram; ita tamen, quod ipsi Assistentes ad alterutrum facies vertant. Cum sic locati fuerint, et aliquantulum quieverint, surgunt, Electus (*Electi*) sine bireto, et assistentes Episcopi sine mitris, et senior Assistentium versus ad Consecratorem dicit:

Reuerendissime Pater, póstulat sancta mater Ecclésia Cathólica, ut hunc præsentem Presbýterum (ut hos præséntes Presbýteros) ad onus Episcopátus sublevétis.

Consecrator dicit:

Habétis mandátum Apostólicum?

Respondet Episcopus senior Assistentium:

Habémus.

Consecrator dicit:

Legatur.

Tum notarius Consecratoris accipiens mandatum de manu Episcopi assistentis, legit a principio ad finem. Interim sedent omnes, tectis capitibus. Mandate per notarium perlecto, Consecrator dicit:

Deo grátias.

Vel, si consecratio fit vigore litterarum Apostolicarum, per quas etiam juramenti per Electum (*Electos*) præstandi receptio Consecratori committitur, litteris ipsis lectis, antequam Consecrator aliud dicat, Electus (*quilibet*) de sede sua veniens coram Consecratore genuflectit; et (*Electorum prior, ceteris audientibus*) legit juramenrum de verbo ad verbum, juxta tenorem commissionis prædictæ præstandum, in hunc modum, videlicet:

FORMA JURAMENTI

Ego N. Eléctus Ecclésiæ N. ab hac hora in ántea fidélis, et obédiens ero beáto Petro Apóstolo, sanctæque Románæ Ecclésiæ et Dómino nostro, Dómino N. Papæ N. suisque Successóribus canónice intrántibus. Non ero in consílio, aut consénsu, vel facto, ut vitam perdant, aut membrum, seu capiántur mala captióne, aut in eos violénter manus quomodólibet ingerántur, vel injúriæ áliquæ inferántur, quovis quæsíto colóre. Consílium vero, quod mihi creditúri sunt, per se, aut Núntios suos, seu líttas, ad eórum damnum, me sciénte, némini pandam. Papátum Románum, et Regália sancti Petri, adjútor eis ero ad retinéndum, et defendéndum, salvo meo órdine, contra omnem hóminem. Legátum Apostolicæ Sedis ineúndo et redeúndo honorífice tractábo, et in suis necessitátibus adjuvábó. Jura, honóres, privilégia, et auctoritátem sanctæ Románæ Ecclésiæ, Dómini nostri Papæ, et Successórum prædictórum, conservare, defendere, augére, et promovére curábó. Neque ero in consílio, vel facto, seu tractátu, in quibus contra ipsum Dóminum nostrum, vel eámdem Románam Ecclésiám, áliqua sinístia, vel præjudiciália personárum, juris, honóris, status, et potestátis eórum machinéntur. Et si tália a quibuscúmque tractári, vel procurári

nóvero, impédiam hoc pro posse : et quanto cítius pótero, significábo eidem Dómino nostro vel álteri, per quem possit ad ipsíus notítiam perveníre. Régulas sanctórum Patrum, decreta, ordinatiónes seu dispositiónes, reservatiónes, provisiónes, et mandáta Apostólica, totis víribus observábo, et fáciam ab áliis observári. Hæréticos, schismáticos, et rebélles eidem Dómino nostro, vel Successóribus prædictis, pro posse pérsequar, et impugnábo. Vocátus ad sýnodum, véniam, nisi præpeditus fúero Canónica præpeditiõe. Apostolórum límina síngulis triénniis (vel quadriénniis *, vel quinquénniis *, vel decénniis *) personáliter per me ipsum visitábo ; et Dómino nostro, ac Successóribus præfátis, ratióne reddam de toto meo pastoráli officio, ac de rebus ómnibus ad meæ Ecclésiæ statum, ad cleri et pópuli disciplínam, animárum dénique, quæ meæ fidei traditæ sunt, salutem, quovis modo pertinéntibus : et vicíssim mandáta Apostólica humíliter recípiam, et quam diligentíssime éxsequar. Quod si legítimo impediméto deténtus fúero, præfáta ómnia adimplébo per certum Núntium ad hoc speciále mandátum habéntem, de grémio mei Capítuli, aut álium in dignitaté ecclesiástica constitútum, seu álias personátum habéntem : aut, his mihi deficientibus, per diócesánum Sacerdótem ; et clero deficiente omníno, per áliquem álium Presbýterum sæculárem, vel regulárem, spectátæ probitátis, et religiónis, de supradíctis ómnibus plene instrúctum. De hujúsmodi autem impediméto docébo per legítimas probatiónes ad sanctæ Románæ Ecclésiæ Cardinálem proponéntem in Congregatiõe sacri Concílii, per supradíctum Núntium transmittédas.

Possessiões vero ad mensam meam pertinéntes non vendam, nec donábo, neque impignorábo, nec de novo infeudábo, vel áliquo modo alienábo, étiam cum consénsu Capítuli Ecclésiæ meæ, inconsúlto Románo Pontífice. Et si ad áliquam alienatióne devénero, pœnas in quadam super hoc édita constitutiõe conténtas, eo ipso incúrrere volo. Consecrator in gremio suo librum Evangeliorum ambabus manibus apertum tenens, inferiore parte libri Electo versa, ab eo præstationem hujusmodi juramenti recipit, Electo adhuc coram eo genuflexo dicente :

Sic me Deus ádjuvet, et hæc sancta Dei Evangélia.

Et ipsum textum Evangeliorum ambabus manibus tangente, tum, non prius, dicit Consecrator :

Deo grátias.

(In consecratione plurium Electorum : *Consecrator in gremio suo librum Evangeliorum ambabus manibus apertum tenens, inferiore parte libri Electis versa, ab eis præstationem hujusmodi juramenti recipit. Et primus omnium is, qui legit illud, adhuc genuflexus, et ipsum textum Evangeliorum ambabus manibus tangens, dicit :*

Sic me Deus ádjuvet, et hæc sancta Dei Evangélia.

Mox successive alii omnes Electi unus post alium similiter genuflexi, et librum, ut supra tangentes jurant.

Et ego N. Eléctus Ecclésiæ N. juro in ómnibus, et per ómnia, ut supra, in forma juramenti jam lecta, fácere, et observáre pro Ecclésia N. mihi commíssa.

Sic me Deus ádjuvet, et hæc sancta Dei Evangélia.

Tum et non prius, Consecrator dicit:

Deo grátias.)

Ad hoc tempus singulorum trienniorum tenentur omnes Patriarchæ, Primate, Archiepiscopi, atque Episcopi Itali, videlicet, vel ex Italicis insulis, unde in Italiam commodius trajici potest : veluti Siculi,

Sardi, Corsi, et alii adjacentium provinciarum Italiae, atque etiam Dalmatiae et Graecarum, quae e regione ipsius Italiae et Siciliae oris sunt.

Ad tempus singulorum quadrienniorum, Germani, Galli, Hispani, Belgae, Bohemi, Hungari, Poloni, Angli, Scoti, Iberni, et ceteri omnes, qui in Europa sunt citra mare Germanicum, et Balticum, atque omnium Insularum maris Mediterranei.

Ad tempus singulorum quinquenniorum, qui intra Europae fines sunt his provinciis remotiores, atque etiam Africani littoribus nostris adversi, atque insularum maris Oceani, Septentrionalis, et Occidentalis Europae, atque Africae, citra continentem novi orbis, tam qui nunc sunt, quam qui ad Catholicam fidem per misericordiam Dei aliquando redierint. Ad tempus singulorum decenniorum Asiatici, et qui extra Asiam, et in aliis novis terris Orientalibus, Meridionalibus, Occidentalibus, et Septentrionalibus, tam in Insulis, quam in Continentibus, et denique in quibuslibet mundi partibus existentes.

Deinde Electo (*Electis*), et Assistentibus in locis suis (ut dictum est) sedentibus, Consecrator intelligibili voce legit sequentem examinationem, quae legi debet semper, sicut jacet, in singulari, etiam si plures simul examinentur. Assistentes vero Episcopi submissa voce dicunt quaecumque dixerit Consecrator, et omnes debent tunc mitras tenere, et sedere.

EXAMEN

Antiqua sanctorum Patrum institutio docet, et praecipit, ut is qui ad Episcopatus ordinem eligitur, antea diligentissime examinetur cum omni charitate, de fide sanctae Trinitatis: et interrogetur de diversis causis, et moribus, quae huic regimini congruunt, ac necessaria sunt retineri secundum Apostoli dictum: Manus nemini cito imposueris. Et ut etiam is, qui ordinandus est, erudiatur, qualiter sub hoc regimine constitutum oporteat conversari in Ecclesia Dei; et ut irreprehensibiles sint, qui ei manus ordinationis imponunt. Eadem itaque auctoritate et praecipito, interrogamus te, dilectissime frater, charitate sincera, si omnem prudentiam tuam, quantum tua capax est natura, divinae Scripturae sensibus accommodare volueris.

Tum Electus (*quilibet*) aliquantulum assurgens, detecto capite, respondet:

Ita ex toto corde volo in omnibus consentire, et obedire.

Et hoc servabit ad omnes alias responsiones sequentes. (*Et si plures Electi fuerint, successive quisque sic respondet.*)

Interrogat Consecrator:

Vis ea, quae ex divinis Scripturis intelligis, plebem, cui ordinandus es, et verbis docere, et exemplis? R. Volo.

Interrogatio.

Vis traditiones orthodoxorum Patrum, ac Decretales sanctae et Apostolicae Sedis constitutiones veneranter suscipere, docere, ac servare? R. Volo.

Interrogatio.

Vis beato Petro Apostolo, cui a Deo data est potestas ligandi, ac solvendi; ejusque Vicario Domino nostro, Domino N. Papae N. suisque Successoribus, Romanis Pontificibus, fidem, subjectionem, et obedientiam, secundum canonicam auctoritatem, per omnia exhibere? R. Volo.

Interrogatio.

Vis mores tuos ab omni malo temperare, et quantum poteris, Domino adjuvante, ad omne bonum commutare ? R. Volo.

Interrogatio.

Vis castitatem, et sobrietatem cum Dei auxilio custodire, et docere ? R. Volo.

Interrogatio.

Vis semper in divinis esse negotiis mancipatus, et a terrenis negotiis, vel lucris turpibus alienus, quantum te humana fragilitas consenserit posse ? R. Volo.

Interrogatio.

Vis humilitatem, et patientiam in tempore custodire et alios similiter docere ? R. Volo.

Interrogatio.

Vis pauperibus, et peregrinis, omnibusque indigentibus esse propter nomen Domini affabilis, et misericors ? R. Volo.

Tunc dicit ei Consecrator :

Hæc omnia, et cætera bona tribuat tibi Dominus, et custodiat te, atque corroboret in omni bonitate.

Et respondent omnes :

Amen.

Interrogatio.

Credis, secundum intelligentiam, et capacitatem sensus tui, sanctam Trinitatem, Patrem, et Filium et Spiritum Sanctum, unum Deum omnipotentem, totamque in sancta Trinitate Deitatem, coessentialem, consubstantialem, coeternam, et omnipotentem, unius voluntatis, potestatis, et majestatis, creatorem omnium creaturarum, a quo omnia, per quem omnia, et in quo omnia, quæ sunt in caelo, et in terra, visibilia, et invisibilia, corporalia, et spiritalia ? R. Assentio, et ita credo.

Interrogatio.

Credis singulam quamque in sancta Trinitate personam unum Deum, verum, plenum, et perfectum ? R. Credo.

Interrogatio.

Credis ipsum Filium Dei, Verbum Dei æternaliter natum de Patre, consubstantialem, omnipotentem et coæqualem per omnia Patri in divinitate, temporaliter natum de Spiritu Sancto ex Maria semper Virgine, cum anima rationali, duas habentem natiuitates, unam ex Patre æternam, alteram ex Matre temporalem, Deum verum, et hominem verum, proprium

in utrâque natúra, atque perféctum, non adoptívum, nec phantasmáticum, sed únicum, et unum Fílium Dei in duábus, et ex duábus natúris, sed in uníus persónæ singularitáte, impassíblem, et immortálem divinitáte, sed in humanitáte pro nobis, et pro salúte nostra passum vera carnis passióne, et sepúltum, ac tértia die resurgéntem a mórtuis vera carnis resurrectióne ; die quadragésimo post resurrectiónem cum carne, qua resurréxit, et ánima ascendísse ad cœlum, et sedére ad déxteram Patris ; inde ventúrum judicáre vivos, et mórtuos ; et redditúrum unicuíque secúndum ópera sua, sive bona fúerint, sive mala ? R. Asséntio, et ita per ómnia credo.

Interrogatio.

Credis étiam Spíritum Sanctum, plenum, et perféctum, verúmque Deum, a Patre et Fílio procedéntem, coæquálem, et coessentiálem, coomnipoténtem, et coætérnum per ómnia Patri, et Fílio ? R. Credo.

Interrogatio.

Credis hanc sanctam Trinitátem, non tres Deos, sed unum Deum omnipoténtem, ætérnum, invisíblem, et incommutábilem ? R. Credo.

Interrogatio.

Credis sanctam, cathólicam, et apostólicam, unam esse veram Ecclésiám, in qua unum datur verum baptísma, et vera ómnium remíssio peccatórum ?

R. Credo.

Interrogatio.

Anathematizas étiam omnem háeresim, extolléntem se advérsus hanc sanctam Ecclésiám cathólicam ? R. Anathematízo.

Interrogatio.

Credis étiam veram resurrectiónem ejúsdem carnis, quam nunc gestas, et vitam ætérnam ? R. Credo.

Interrogatio.

Credis étiam novi, et véteris Testaménti, legis, et Prophetárum, et Apostolórum, unum esse auctórem Deum, ac Dóminum omnipoténtem ? R. Credo.

Postea Consecrator dicit :

Hæc tibi (vobis) fides augeátur a Dómino, ad veram, et æternam beatitúdinem, dilectíssime frater (dilectíssimi fratres) in Christo.

Et respondent omnes :

Amen.

Expleto itaque examine, præfati assistentes Episcopi ducunt Electum (*Electos*) ad Consecratorem, coram quo (*quilibet e Consecrandis successive*) genuflexus, ejus manum reverenter osculatur. Tune Consecrator, deposita mitra, cum ministris ad altare conversus, facit, solito more, Confessionem, Electo a sinistris ejus manente (*Electis ab ejus sinistra aliquantulum retro manentibus*) : et omnes Episcopi ante sedes suas stantes

faciunt similiter Confessionem cum Capellanis suis. Facta itaque Confessione, Consecrator ascendit ad altare, et osculatur illud, et Evangelium in Missa dicendum ; et incensat altare, more solito. Deinde vadit ad sedem suam, vel faldistorium, et procedit in Missa usque ad Allelúja, sive ultimum Versum Tractus, vel Sequentiæ exclusive.

Si vero Missa legitur, osculato altari, et Evangelio, omnia prædicta legit in altari, et illis dictis, sive Missa legatur, sive cantetur, redit cum mitra ad sedendum in faldistorio, quod ante medium altaris sibi reponitur.

Episcopi vero assistentes ducunt Electum ad capellam suam, et ibi deposito pluviali, Acolythy induunt ilium sandalia, ipso Psalmos, et Orationes consuetas legente, si prius illa non acceperit. Tum accipit crucem pectoralem, et stola ei aptatur, ut ab humeris dependeat. Deinde tunicella, dalmatica, casula, et manipulo induitur ; quibus indutus accedit ad suum altare, ubi stans in medio medius inter Episcopos assistentes, detecto capite legit totum Officium Missæ, usque ad Allelúja, sive ultimum Versum Tractus, vel Sequentiæ exclusive ; nec vertit se ad populum cum dicit, Dóminus vobíscum, ut in aliis Missis fieri solet.

(In consecratione plurium Electorum: *Episcopi vero assistentes ducunt Electos ad propriam capellam ubi depositis pluvialibus, Acolythy induunt eos, legentes Psalmos, et Orationes consuetas, sandalia, si prius illa non acceperint. Tum eis imponitur crux pectoralis, et stola aptatur, ut ab humeris dependeat. Deinde tunicella, dalmatica, casula, et manipulo induuntur : quibus induti accedunt ad proprium altare, medii inter Episcopos assistentes, ubi stant in medio, et detectis capitibus legunt totum Officium Missæ, usque ad Allelúja, sive ultimum Versum Tractus vel Sequentiæ exclusive : nec vertunt se ad populum cum dicunt : Dóminus vobíscum, ut in aliis Missis fieri solet.*)

Propter Ordinationes Episcoporum numquam mutatur Officium diei ; dicitur tamen post Collectam diei pro Officio Consecrationis, Collecta pro Electo, sub uno Per Dóminum nostrum, etc.

Oratio.

A désto supplicatióibus nostris, omnipotens Deus, ut quod humilitátis nostræ geréndum est ministério, tuæ virtútis impleátur efféctu. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit, et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia sácula sæculórum. R. Amen.

Finito Graduali, si Allelúja dicitur, alioquin dicto Tractu vel Sequentia, usque ad ultimum Versum exclusive, Consecrator accedit ad faldistorium ante medium altaris, et ibi sedet cum mitra ; assistentes vero Episcopi iterum ducunt Electum (*Electos*) ad Consecratorem, cui Electus (*Electi*), deposito bireto, caput profunde inclinans (*inclinantes*) humilem reverentiam facit (*faciunt*) : Assistentes vero cum mitris se aliquantulum inclinantes, etiam Consecratorem venerantur. Tum sedent omnes, ut prius ; et Consecrator sedens cum mitra, versus ad ilium (*ad illos*), dicit :

Episcopum opórtet judicáre, interpretári, consecráre, ordináre, offérre, baptizáre, et confirmáre.

Deinde omnibus surgentibus, Consecrator stans cum mitra, dicit ad circumstantes :

O rémus, fratres charíssimi, ut huic Elécto (his Eléctis) utilitati Ecclésiæ próvidens benignitas omnipoténtis Dei grátia suæ tribuat largitátem. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Et mox Consecrator ante faldistorium suum, et assistentes Episcopi ante sedes suas cum mitris procumbunt ; Electus vero prosternit se a sinistris Consecratoris ; ministri etiam, atque alii omnes genuflectunt.

(In consecratione plurium Electorum : *Et mox Consecrator ante faldistorium suum, et assistentes Episcopi ante sedes suas cum mitris procumbunt : Electi vero prosternunt se a sinistris Consecratoris ; ita tamen, ut eidem prior illorum proximior sit : Ministri etiam, atque alii omnes genuflectunt.*)

Tum cantor, vel, si officium fit legendo, Consecrator incipit Litanias, dicens **Kýrie, eléison**, etc. et prosequendo totas, ut pag. 104. Postquam autem dictum fuerit : **Ut ómnibus fidélibus defúntis**, etc. R.

Te rogámus, audi nos, Consecrator ab accubitu surgens, ad Electum (*Electos*) conversus, baculum Pastoralem cum sinistra tenens, dicit sub voce Litaniarum, primo :

Ut hunc præsentem Eléctum (hos præsentés Eléctos) bene ✱ dícere dignéris. R. Te rogámus, audi nos.

Secundo dicit :

Ut hunc præsentem Eléctum (hos præsentés Eléctos) bene ✱ dícere, et sancti✱ficáre dignéris. R. Te rogámus, audi nos.

Tertio dicit :

Ut hunc præsentem Eléctum (hos præsentés Eléctos) bene✱dícere, et sancti✱ficáre, et conse✱cráre dignéris. R. Te rogámus, audi nos.

Producendo semper signum crucis super illum (*illos*); idemque faciunt, et dicunt assistentes Episcopi, genuflexi tamen permanentes.

Deinde iterum procumbit Consecrator ; et cantor, seu ipse, qui prius dixit, eas prosequitur usque ad finem : **Ut nos exaudire digneris,** etc.

Quibus finitis, surgunt omnes, et Consecratore ante faldistorium suum cum mitra stante, Electus (*Electi*) coram eo genuflectit (*genuflectunt*).

Tum Consecrator, accepto libra Evangeliorum, illum apertum, adjuvantibus Episcopis assistentibus, nihil dicens, imponit super cervicem, et scapulas (*dignioris*) Electi, ita quod inferior pars libri cervicem capitis Electi tangat, littera ex parte inferiori manente, quem unus ex Capellanis (*præfati*) Electi, post ipsum genuflexus, quousque liber ipse eidem Electo in manus tradendus sit, continue sustinet. Deinde Consecrator et assistentes Episcopi ambabus manibus caput Consecrandi tangunt, dicentes :

Accipe Spíritum Sanctum.

(In consecratione plurium Electorum : *Et hoc tam in libri, et manuum impositione, quam in verborum prolatione super quolibet Consecrando singulariter agunt, ac repetunt.*)

Quo facto, Consecrator stans, deposita mitra, dicit :

Propitiáre, Dómine, supplicatióibus nostris, et inclináto super hunc fámulum tuum (hos fámulos tuos) cornu grátiae sacerdotális, bene✱dictionis tuæ in eum (in eos) effúnde virtútem. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit, et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus :

Deinde, extensis manibus ante pectus, dicit :

Per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

V. Sursum corda. R. Habémus ad Dóminum.

V. Grátias agámus Dómino Deo nostro. R. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, æquum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere, Dómine sancte, honor ómnium dignitátum, quæ glóriæ tuæ sacris famulántur ordínibus. Deus, qui Móysen fámulum tuum secréti familiáris affátu, inter cætera cœléstis documénta cultúræ, de hábitu quoque induménti sacerdotális instituens, eléctum Aaron mýstico amíctu vestíri inter sacra jussísti, ut intelligéntiæ sensum de exémpis priórum cáperet secutúra postéritas, ne erudítio doctrínæ tuæ ulli deéssset ætáti. Cum et apud véteres reveréntiam ipsa significatiónum spécies obtinéret, et apud nos certióra essent

experiménta rerum, quam ænigmata figurárum. Illius namque Sacerdotii anterióris hábitus, nostræ mentis ornátus est, et Pontificálem glóriam non jam nobis honor comméndat véstiurn, sed splendor animárum. Quia et illa, quæ tunc carnálibus blandiebántur obtútibus, ea pótius, quæ in ipsis erant, intelligénda poscébant. Et idcirco huic fámulo tuo, quem (his fámulis tuis, quos) ad summi Sacerdotii ministérium elegísti, hanc, quæsumus, Dómine, grátiam largiáris, ut quidquid illa velámina in fulgóre auri, in nitóre gemmárum, et in multímоди óperis varietáte signábant, hoc in ejus (eórum) móribus actibúsque claréscat. Comple in Sacerdóte tuo (Sacerdotibus tuis) ministérii tui summam, et ornaméntis totíus glórificatiónis instructum (instrúctos), cœléstis unguénti rore sanctífica.

Si in Romana curia fit Consecratio, Subdiaconus Apostolicus, vel unus ex Capellanis Pontificis ligat caput (*uniuscujusque*) Electi cum una ex longioribus mappulis, de octo superius dictis, et Consecrator, flexis genibus, versus ad altare incipit, cæteris prosequentibus, Hymnum : Veni, Créator Spíritus, p. 50.

Finita prima stropha, surgit Pontifex ; et sedet in faldistorio ante medium altaris ; capit mitram ; deponit annulum et chirothecas ; resumit annulum, et imponitur ei gremiale a ministris. Tum pollicem suum dexterum intingit in sanctum Chrisma, et caput (*prioris*) Electi coram se genuflexi inungit, formans primo signum crucis per totam coronam, deinde reliquum coronæ liniendo, interim dicens :

Ungátur, et consecrétur caput tuum cœlésti benedictiône, in órdine Pontificáli.

Et producens manu dextera tertio signum crucis super caput (*præfati*) Electi, dicit :

In nómine Paꝛtris, et Fíꝛlii, et Spíritus ꝛ Sancti. R. Amen.

V. Pax tibi. R. Et cum spírítu tuo.

(*Et si plures sint consecrandi, hoc in persona cujuslibet singulariter facit et repetit.*)

Expleta unctione, Pontifex pollicem cum medulla panis paululum abstergit ; et finito Hymno prædicto, deposita mitra, surgit, et in pristina voce prosequitur, dicens :

Hoc, Dómine, copióse in caput ejus (eorum) ínfluat, hoc in oris subjécta decúrrat ; hoc in totíus córporis extréma descéndat, ut tui Spíritus virtus et interióra ejus (eórum) répleat, et exterióra circúmtegat. Abúndet in eo (eis) constitántia fidei, púritas dilectiόνis, sincéritas pacis. Sint speciósi múnere tuo pedes ejus (eórum) ad evangelizándum pacem, ad evangelizándum bona tua. Da ei (eis), Dómine, ministérium reconciliatiónis in verbo, et in factis, in virtúte signórum et prodigiórum. Sit sermo ejus (eórum), et prædicátió, non in persuasíbilibus humánæ sapiéntiæ verbis, sed in ostensióne spíritus et virtútis. Da ei (eis), Dómine, claves regni cœlórum ut utátur (utántur), non gloriétur (gloriéntur) potestáte, quam tríbuis in ædificatióne, non in destructióne. Quodcúmque ligáverit (ligáverint) super terram, sit ligátum et in cœlis, et quodcúmque sólverit (sólverint) super terram, sit solútum et in cœlis. Quorum retinúerit (rétinúerint) peccáta, reténta sint, et quorum remisérít (remisérint), tu remisítas. Qui maledíxerit ei (eis) sit ille maledíctus, et qui benedíxerit ei (eis), benedictiόνibus repleátur. Sit fidélis servus et prudens, quem (Sint fidéles servi, et prudentes, quos) constítuas tu, Dómine, super famíliam tuam, ut det (dent) illis cibum in témpore opportúno, et exhibeat (exhibeant) omnem hóminem perféctum. Sit (Sint) sollicitúdine ímpiger (ímpigri), sit spírítu fervens, óderit (sint spírítu fervéntes, óderint) supérbiam, humilitátem ac veritátem díligat (díligant), neque eam umquam déserat (déserant), aut láudibus aut tímóre superatus (superati). Non ponat (ponant) lucem ténebras, nec ténebras lucem : non dicat (dicant) malum bonum, nec bonum malum. Sit sapiéntibus et insipiéntibus débitor (Sint sapiéntibus et insipiéntibus debitóres) ; ut fructum de proféctu ómnium consequátur (consequántur). Tríbuas ei (eis), Dómine, cáthedram Episcopálem, ad regéndum Ecclésiám tuam, et plebem sibi commíssam. Sis ei (eis) auctóritas, sis ei (eis) potéstas, sis ei (eis) firmitas. Múltiplica super eum (eos) beneꝛdictiόνem et grátiam tuam : ut ad exorándam semper misericórdiam tuam tuo múnere idóneus (idónei) et tua grátia possit esse devótus (possint esse devóti).

Deinde, jungens manus, submissa voce dicit legendo, ita quod a circumstantibus audiri possit :

Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit, et regnat in unitate Spíritus Sancti Deus, per ómnia sǎcula sǎculórum. R. Amen.

Post hæc Consecrator inchoat, schola prosequente, Antiphonam :

Unguéntum in cápite, quod descéndit in barbam, barbam Aaron, quod descéndit in oram vestiménti ejus : mandávit Dóminus benedictiónem in sǎculum. Ps. 132. Ecce quam bonum, ut infra. Euouae.

Psalmus 132.

Ecce quam bonum, et quam jucúndum : * habitáre fratres in unum.

Sicut unguéntum in cápite: * quod descéndit in barbam, barbam Aaron.

Quod descéndit in oram vestiménti ejus : * sicut ros Hermon, qui descéndit in montem Sion.

Quoniam illic mandávit Dóminus benedictionem : * et vitam usque in sǎculum.

Gloria Patri, etc. Sicut erat in princípio, etc.

Deinde repetitur tota Antiphona Unguéntum, etc.

Incepta Antiphona ante Psalmum, imponitur ad collum (*cujuslibet*) Electi alia ex longioribus mappulis, de octo supradictis. Consecrator sedet ; accipit mitram ; et (*digniori*) Electo ante ipsum genuflexo inungit ambas manus simul junctas cum Chrismate in modum crucis, producendo cum pollice suo dextero intincto duas lineas ; videlicet a pollice dexteræ manus usque ad indicem sinistræ, et a pollice sinistræ usque ad indicem dexteræ ; et mox inungat totaliter palmas (*ejusdem*) Electi, dicens :

Ungántur manus istæ de óleo sanctificáto, et Chrismate sanctificatiónis, sicut unxit Sámuel David Regem, et Prophétam, ita ungantur, et consecréntur.

Et producens manu dextera ter signum crucis super manus (*præfati*) Electi, dicit :

In nómine Dei Pa*tris, et Fí*lii, et Spíritus * Sancti, faciéntes imáginem sancta ; crucis Salvatóris nostri Jesu Christi, qui nos a morte redémit, et ad regna cœlórum perduxit. Exáudi nos, pie Pater omnipotens, ætérne Deus ; et præsta, ut, quod te rogámus, exorémus. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Et prosequitur sedens :

Deus, et Pater Dómini nostri Jesu Christi, qui te ad Pontificátus sublimári vóluit dignitátem, ipse te Chrismate, et mýsticæ delibutiónis liquóre perfúndat, et spirituális bene*dictionis ubertáte fœcúndet ; quidquid bene*dixeris, benedicátur ; et quidquid sanctificáveris, sanctificétur ; et consecratæ manus istius, vel póllicis impositio cunctis proficiat ad salútem. R. Amen.

Præmissis itaque expeditis, Consecratus jungit ambas manus, et dexteram super sinistram tenet, et eas imponit mappulæ a collo dependenti (*et trahit se in partem*).

(In consecratione plurium Electorum : *Tum accedunt alii successive Consecrandi unus post alterum, et Pontifex supra quemlibet eorum hoc idem facit, ac repetit.*)

Consecrator vero (*omnium manibus unctis*) abstergit paululum cum medulla panis pollicem ; et, deposita mitra, surgit : et benedicit baculum Pastoralem (*baculos Pastorales*), si non sit benedictus (*sint benedicti*), dicens :

Oremus.

Sustentátor imbecillitátis humánæ Deus, béne*dic báculum istum (bacúlos istos); et quod in eo (in eis) extérius designátur, intérius in móribus hujus fámuli tui (horum famulórum tuórum), tuæ propitiatiónis cleméntia, operétur. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Deinde ilium (*illos*) aspergit aqua benedicta.

Tum sedens, accepta mitra, solus tradit illum Consecrato coram eo genuflexo, capienti ipsum inter indices, et medios digitos, manibus non disjunctis, Consecratore dicente :

(In consecratione plurium Electorum: *Tum sedens, accepta mitra, solus tradit Consecratis coram se genuflexis, unicuique suum proprium baculum jam benedictum ; et Consecrati ilium capiunt, ac tenent inter indices, et medios digitos, manibus non disjunctis : Consecratore singulariter singulis successive dicente :*)

Accipe báculum Pastorális officii ; ut sis in corrigéndis vítiis pie sáviens, júdicium sine ira tenens, in fovéndis virtútibus auditórum ánimos demúlcens, in tranquillitáte severitátis censúram non déserens. R. Amen.

Quo facto, deposita mitra, surgit Consecrator, et benedicit annulum (*annulos*), si non sit (*sint*) prius benedictus (*benedicti*), dicens :

Orémus.

Creátor, et conservátor humáni géneris, dator grátiae spirituális, largítor ætérnæ salútis, tu, Dómine, emítte beneðdictiónem tuam super hunc ánnulum (hos ánnulos) ; ut quicúmque hoc sacrosánctæ fidei signo insignítus incésserit, in virtúte cœléstis defensiónis ad ætérnam vitam sibi proficiat. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Tum aspergit ipsum annulum (*ipsos annulos*) aqua benedicta, sedet cum mitra et solus annulum in digitum annularem dexteræ manus (*uniuscujusque*) Consecrati (*successive*) immittit, (*cuilibet*) dicens :

Accipe ánnulum, fidei scílicet signáculum: quátenus sponsam Dei, sanctam videlicet Ecclésiám, intemeráta fide ornátus, illibáte custodias. R. Amen.

Tum Consecrator accipit librum Evangeliorum de scapulis (*dignioris*) Consecrati ; et, adjuvantibus ipsum Episcopis assistentibus, tradit eum clausum (*eidem*) Consecrato, tangenti ilium sine apertione manuum, dicens :

Accipe Evangélium, et vade, prædica pópulo tibi commísso ; potens est enim Deus, ut áugeat tibi grátiam suam, qui vivit et regnat in sæcula sæculórum. R. Amen.

Demum Consecrator recipit (*digniore*) Consecratum ad osculum pacis ; similiter et assistentes Episcopi singuli, dicentes ipsi Consecrato :

Pax tibi.

Et ipse respondet singulis :

Et cum spírítu tuo.

(In consecratione plurium Electorum : *Tum dignior Consecratus surgit, et retrahit se in partem, donec successive in singulis aliis Consecratis hæc omnia supra præscripta per Consecratorem, et assistentes Episcopos eodem prorsus modo repetantur et fiant.*)

Tum Consecratus, medius (*Consecrati, medii*) inter assistentes Episcopos, redit (*redeunt*) ad capellam suam, ubi abstergitur ei sedenti (*eis consedentibus*) caput cum medulla panis, et cum panno mundo ; deinde cum pectine mundantur, et complanantur capilli ; postea lavat (*lavant*) manus. Consecrator vero in suo faldistorio manus lavat. Deinde procedit in Missa usque ad Offertorium inclusive. Idem facit Consecratus (*faciunt Consecrati*) in capella sua.

Dicto Offertorio, Consecrator sedet cum mitra in faldistorio, ante medium altaris. Et Consecratus veniens ex sua capella, inter assistentes Episcopos medius, coram Consecratore genuflectit, et illi offert duo intortitia accensa, duos panes, et duo barilia vino plena, et Consecratoris prædicta recipientis manum reverenter osculatur.

Deinde Consecrator lavat manus, et accedit ad altare ; Consecratus etiam ad posterius cornu Epistolæ altaris ejusdem accedit : et ibi stans medius inter Episcopos assistentes ante se habens Missale suum, simul cum Consecratore dicit, et facit omnia, prout in Missali. Et ponatur una Hostia consecranda pro Consecrante, et Consecrato, et vinum consecrandum, in Calice, sufficiens pro utroque.

(In consecratione plurium Electorum: *Dicto. Offertorio, Consecrator sedet cum mitra in faldistorio, ante medium altaris. Et Cosecrati veniunt e propria capella, inter assistentes*

Episcopus medii, coram Consecratore : Et eorum quilibet (consedentibus interim aliis) successive genuflectit ante illum, eique offert duo intortitia accensa, duos panes, et duo barilia vino plena et Consecratoris prædicta recipientis manum reverenter osculatur.

Peracta oblatione, Consecrator annulum, et chirothecas deponit, et lotis manibus resumit annulum : deposita mitra surgit, et accedit ad altare, ubi prosequitur Missam. Consecrati etiam ad posterius cornu Epistolæ altaris ejusdem accedunt ; et ibi stantes medii inter Episcopos assistentes, ita se disponunt, ut dignior eorum proximior sit ipsi Consecratori ; ultimus autem postremum locum in eodem cornu prope candelabra occupet, et habentes ante se Missalia simul cum Consecratore dicunt et faciunt omnia prout in Missali.

Pro Consecrante, et Consecratis una tantum ponatur Hostia consecranda et vinum consecrandum in Calice, sufficiens pro omnibus.)

Secreta sequens dicitur cum Secreta Missæ diei sub uno Per Dóminum.

Secreta.

Consecrator dicit :

Súscipe, Dómine, múnera, quæ tibi offérimus pro hoc fámulo tuo (pro his fámulis tuis :) et propítius in eo (eis) tua dona custódias. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit, et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

Consecratus (*unusquisque pro se ipso*) dicit :

Secreta.

Súscipe, Dómine, múnera, quæ tibi offérimus pro me fámulo tuo ; et propítius in me tua dona custódias. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit, et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

Infra actionem.

Consecrator dicit :

Hanc ígitur oblatiónem servitútis nostræ, sed et cunctæ famíliæ tuæ, quam tibi offérimus, étiam pro hoc fámulo tuo, quem (pro his fámulis tuis, quos) ad Episcopátus órđinem promovére dignátus es, quæsumus, Dómine, ut placátus accípias, et propítius in eo (eis) tua dona custódias ; ut, quod divíno múnere consecútus est (consecúti sunt), divínis efféctibus exsequátur (exsequántur) : diésque nostros in tua pace dispónas : atque ab ætérna damnatióne nos éripi, et in electórum tuórum júbeas grege numerári. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

(*Quilibet*) Consecratus dicit :

Hanc ígitur oblatiónem servitútis nostræ, sed et cunctæ famíliæ tuæ, quam tibi offérimus, étiam pro me fámulo tuo, quem ad Episcopátus órđinem promovére dignátus es, quæsumus, Dómine, ut placátus accípias, et propítius in me tua dona custódias ; ut, quod divíno múnere consecútus sum, divínis efféctibus éxsequar ; diésque nostros in tua pace dispónas ; atque ab ætérna damnatióne nos éripi, et in electórum tuórum júbeas grege numerári. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Dicta Oratione Dómine Jesu Christe, qui, etc. per Consecratorem et Consecratum, Consecratus accedit ad dexteram Consecratoris, et ambo osculantur altare ; tum Consecrator dat pacem Consecrato, dicens :

Pax tecum.

Cui respondet Consecratus :

Et cum spírítu tuo.

(In consecratione plurium Electorum : *Dicta Oratione, Dómine Jesu Christe, qui dixísti, etc., per Consecratorem et Consecratos, Consecrator osculatur altare, quod Consecrati ad ejus dexteram accedentes, unus post alium, similiter osculantur ; et Consecrator dat illis successive pacem,*

singulis dicens :

Pax tecum.

Cui quilibet e Consecratis respondet :

Et cum spírítu tuo.)

Et dat eam Assistentibus suis, seniori primo, tum alteri, singulis dicens :

Pax tibi.

Et illi sibi respondent :

Et cum spírítu tuo.

Deinde postquam Consecrator corpus Domini sumpserit, non totum sanguinem sumit, sed solum partem ejus cum particula Hostiæ in Calicem missa. Et priusquam se purificet, communicat Consecratum ante se in eodem cornu capite inclinato stantem, et non genuflectentem, prius de corpore, tum de sanguine, deinde purificat se, postea Consecratum. Tum abluit digitos super Calicem, et sumit etiam ablutionem ; et, assumpta mitra, lavat manus.

Interim Consecratus cum assistentibus Episcopis accedit ad posteriorem partem alterius cornu altaris, videlicet Evangelii, et ibi prosequitur Missam, sicut Consecrator in cornu Epistolæ.

(In consecratione plurium Electorum : *Communione tempore, Consecrator reponit supra corporale dimidiam partem Hostiæ consecratæ, et alteram reverenter sumit ; et postquam corpus sumpserit, non totum sanguinem haurit, sed solum partem ejus cum particula Hostia in Calicem missa ; et priusquam se purificet, dividens illam dimidiam Hostiæ partem, ut supra reservatam, in frustula, quod opus habuerit, communicat Consecratos ante se in eodem cornu capite inclinato stantes, et non genuflectentes, prius de corpore, tum de sanguine. Deinde purificat se, postea Consecratos. Tum abluit digitos super Calicem, et sumit etiam ablutionem ; et, assumpta mitra, lavat manus.*

Interim Consecrati cum assistentibus Episcopis accedunt ad posteriorem partem alterius cornu altaris, videlicet Evangelii, locantes se, ut dictum est supra ; et ibi prosequuntur Missam, sicut Consecrator in cornu Epistolæ.)

Postcommunio, quæ dici debet cum Postcommunionem diei, sub uno Per Dóminum.

Plenum, quæsumus, Dómine, in nobis remédium tæe miseratiónis operáre : ac tales nos esse pérficie propítius et sic fove, ut tibi in ómnibus placére valeámus. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit, et regnat in unitáte Spírítus Sancti Deus, per ómnia sácula sæculórum. R. Amen.

Deinde dicto (*per Consecratorem et Consecratos*) Ite, Missa est, vel Benedicámus Dómino, prout tempus requirit, Consecrator dicto in medio altaris Pláceat, etc. accepta ibidem mitra, si non sit Archiepiscopus, et in sua provincia, stans versus ad altare, populo solemniter benedicit, dicens :

Sit nomen Dómini benedictum, etc.

Data benedictione, reponitur faldistorium ante medium altaris, et Consecrator cum mitra in eo sedet : Consecratus (*Consecrati*) vero parvum biretum in capite tenens (*tenentes*) coram eo genuflectit (*genuflectunt*). Tum Consecrator, deposita mitra, surgit et benedicit mitram (*mitras*), si non sit benedicta (*sint benedictæ*), dicens :

Orémus.

Dómine Deus, Pater omnípotens, cujus præclara bónitas est, et virtus imménsa, a qua omne datum óptimum et omne domun perféctum, totiúsque decóris ornáméntum, bene*dícere, et sancti*ficáre dignáre hanc mitram hujus fámuli tui Antístitis cápiti imponéndam (has mitras horum famulórum tuórum Antístitum capítibus imponédas). Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Et mox eam (eas) aspergit aqua benedicta ; deinde sedens cum mitra, adjuvantibus ipsum assistentibus Episcopis, imponit eam capiti Consecrati (singulorum Consecratorum capiti

propriam imponit cuilibet), dicens :

Impónimus, Dómine, cápiti hujus Antístitis et agonístæ tui gáleam munitiónis et salútis, quátenus decoráta fácie, et armáto cápíte, cónibus utriúsque Testaménti terríbilis appáreat adversáriis veritátis ; et, te ei largiénte grátiam, impugnátor eórum robústus exsístat, qui Móysi fámuli tui fáciem ex tui sermónis consórtio decorátam, lucidíssimis tuæ claritátis ac veritátis cónibus insignísti : et cápiti Aaron Pontíficis tui tiáram impóni jussísti. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Deinde, si chirothecæ non sint benedictæ, surgit Consecrator, mitra deposita, et eas benedicit, dicens :

Orémus.

Omnípotens Creátor, qui hómīni ad imáginem tuam cóndito manus discretiónis insignítas, tamquam órganum intelligentiæ, ad recte operándum dedísti : quas servári mundas præcepísti, ut in eis ánima digne portarétur, et tua in eis digne consecraréntur mystéria, bene*dícere, et sancti*ficáre dignare mánuum hæc teguménta ; ut quicumque ministrórum tuórum sacrórum Pontíficum his veláre manus suas cum humilitáte volúerit, tam cordis, quam óperis ei mundítiam tua misericórdia subministret. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Et aspergit eas aqua benedicta. Tunc extrahitur (*unicuique*) Consecrato annulus Pontificalis ; deinde sedet Consecrator, et accepta mitra, adjuvantibus assistentibus Episcopis, imponit illas manibus (*cujuslibet*) Consecrati, dicens (*singulis*) :

Circúmdata, Dómine, manus hujus ministri tui mundítia novi hómīnis, qui de cœlo descéndit, ut quemádmodum Jacob diléctus tuus, pelliculis hœdórum opértis mánibus, patérnam benedictiónem, obláto patri cibo, potúque gratíssimo, impetrávit, sic et iste, obláta per manus suas hóstia salutóri, grátia tuæ benedictiónem impetráre mereátur. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui in similitúdinem carnis peccáti tibi pro nobis óbtulit semetípsum. R. Amen.

Et statim imponit ei annulum Pontificalem Tum surgit Consecrator, et accipit Consecratum per manum dexteram, et primus ex assistentibus Episcopis per sinistram, et inthronizat eum, ponendo ipsum ad sedendum in faldistorio, de quo surrexit Consecrator ; vel, si id fiat in Ecclesia propria Consecrati, inthronizat eum in sede Episcopali consueta ; et Consecrator tradit ei baculum Pastoralem in sinistra.

(In consecratione plurium Electorum : *Et statim imponit eis annulum Pontificalem. Tum surgit Consecrator, et per ministros locantur in medio altaris supra suppedaneum alia faldistoria. Consecrator accipit Consecratum per manum dexteram : et primus ex assistentibus Episcopis per sinistram, et inthronizat eum, si id fiat in Ecclesia propria dicti dignioris Consecrati, in sede Episcopali consueta ; sin autem inthronizat eum, ponendo ipsum ad sedendum in faldistorio, de quo surrexit Consecrator ; cæteri autem Consecrati eodem modo per Consecratorem, et primum Assistentem ponuntur ad sedendum super alia faldistoria ; et solus Consecrator tradit unicuique eorum baculum Pastoralem in sinistra.*)

Deinde versus ad altare Consecrator, deposita mitra, stans incipit, cæteris usque ad finem prosequentibus, Hymnum :

Te Deum laudámus :

Te Dóminum confitémur.

Te ætérnum Patrem * omnis terra venerátur.

Tibi omnes Angeli, * tibi cœli et univérsæ potestátes.

Tibi Chérubim et Séraphim * incessábili voce proclámant :

Sanctus,

Sanctus,

Sanctus * Dóminus Deus Sábaoth.

Pleni sunt cœli et terra * majestátis glóriæ tuæ.
 Te gloriósus * Apostolorum chorus,
 Te Prophetarum * laudábilis númerus,
 Te Mártyrum candidátus * laudat exércitus.
 Te per orbem terrarum * sancta confitétur Ecclésia.
 Patrem * imménsæ majestátis.
 Venerándum tuum verum * et únicum Fílium.
 Sanctum quoque * Paráclitum Spíritum.
 Tu Rex glóriæ * Christe.
 Tu Patris * sempitérnus es Fílius.
 Tu ad liberándum susceptúrus hóminem, * non horruísti Vírginis úterum.
 Tu, devícto mortis acúleo, * aperuísti credéntibus regna cælórum.
 Tu ad dexteram Dei sedes * in glória Patris.
 Judex créderis * esse ventúrus.
 Te ergo, quæsumus, tuis fámulis súbveni, * quos pretiósó sáanguine redemísti.
 Ætérna fac cum Sanctis tuis * in glória numerári.
 Salvum fac pópulum tuum, Dómine, * et bédedic hæreditáti tuæ.
 Et rege eos, * et extólle illos usque in ætérnum.
 Per síngulos dies * benedícimus te.
 Et laudámus nomen tuum in sáeculum, * et in sáeculum sáeculi.
 Dignáre, Dómine, die isto * sine peccáto nos custodíre.
 Misérere nostri, Dómine, * miserére nostri.
 Fiat misericórdia tua, Dómine, super nos ; * quemádmódu sperávimus in te.
 In te, Dómine, sperávi; * non confúndar in ætérnum.

Incepto Hymno, Consecratus ducitur ab assistentibus Episcopis cum mitris per Ecclesiam ; et omnibus benedicit, Consecratore interim apud altare sine mitra stante in eodem loco. Cum vero Consecratus reversus fuerit ad sedem suam, seu faldistorium, iterum sedet, quousque finiatur Hymnus prædictus ; Assistentes deponunt mitras, et stant apud Consecratorem.

(In consecratione plurium Electorum: *Incepto Hymno, Consecrati ducuntur ab assistentibus Episcopis cum mitris per Ecclesiam, et omnibus benedicunt : Consecratore interim apud altare sine mitra stante in eodem loco. Cum vero Consecrati ad sedem, et faldistoria respective reversi fuerint, iterum sedent quousque finiatur Hymnus prædictus ; Assistentes deponunt mitras, et stant apud Consecratorem.*)

Finito Hymno, Consecrator stans sine mitra apud sedem, seu faldistorium a pane dextera Consecrati (*Consecratorum*) dicit ; vel si Officium cantatur, incipit, schola prosequente, Antiphonam :

Firmétur manus tua, et exaltétur dextera tua : justítia et iudicium præparatio sedis tuæ. Glória Patri, et Fílio, et Spíritui Sancto : Sicut erat in princípío, et nunc et semper, et in sáecula sáeculórum. Amen.

Et repetitur tota Antiphona ; qua finita, Consecrator dicit :

V. Dómine, exáudi oratiónem meam. R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spírítu tuo.

Orémus.

Deus, ómnium fidélium pastor, et rector, hunc fámulum tuum, quem (hos fámulos tuos, quos) Ecclésiæ tuæ præesse voluísti, propítius respice : da ei (eis), quæsumus, verbo et exémplo, quibus præest (præsunt) proficere ; ut ad vitam, una cum grege sibi crédito, pervéniant (pervéniant) sempitérnam. Per Christum Dóminum nostrum, R. Amen.

His dictis, Consecrator, detecto capite, manet ad cornu Evangelii altaris, apud quem Assistentes stant sine mitris.

Consecratus vero surgit, et accedens cum mitra, et baculo Pastoralis ante medium altaris, versus ad

illud, signans se cum pollice dexteræ manus ante pectus, dicit :

(In consecratione plurium Electorum: *Consecrati vero surgunt, et remonentibus ministris de medio altaris faldistoria, dignior eorum accedens cum mitra, et baculo Pastoralis ante medium altaris, versus ad illud, signans se cum pollicedexteræ manus ante pectus, dicit :*)

Sit nomen Dómini benedíctum. R. Ex hoc nunc et usque in sæculum.

Deinde faciens signum crucis a fronte ad pectus, dicit :

Adjutórium nostrum in nómine Dómini. R. Qui fecit cælum et terram.

Tum elevans, ac jungens manus, et caput inclinans, dicit :

Benedícat vos omnipotens Deus.

Et cum dixerit Deus, vertit se ad populum et tertio super eum signans benedicit, dicens :

Pāter, et Fílius, et Spíritus ✠ Sanctus. R. Amen.

Tum Consecrator accipit mitram, stans, in cornu Evangelii, versa facie ad cornu Epistolæ : apud quem etiam stant Assistentes cum mitris ; Consecratus vero accedit ad cornu Epistolæ altaris ; et ibidem cum mitra, et baculo genuflexus, versus ad Consecratorem, dicit cantando :

(In consecratione plurium Electorum : *Cæteri autem Consecrati successive post eam similiter faciunt ; et postquam omnes eodem modo, et forma populo benedixerint, Consecrator accipit mitram, stans in cornu Evangelii, versa facie, ad cornu Epistolæ, apud quem etiam stant Assistentes cum mitris : Consecrati vero post datam benedictionem accedunt ad cornu Epistolæ altaris, et ibidem quilibet eorum separatim ab aliis cum mitra, et baculo genuflexus, versus ad Consecratorem, dicit cantando :*)

Ad multos annos.

Deinde accedens ante medium altaris, ubi iterum, ut prius genuflexus, dicit altius cantando :

Ad multos annos.

Postea accedit ad pedes Consecratoris, ubi tertio genuflexus, ut supra, iterum altius cantando dicit :

Ad multos annos.

Tum Consecrator recipit eum surgentem (*eos surgentes*) ad osculum pacis ; et similiter faciunt assistentes Episcopi, qui Consecratum (*eosdem Consecratos*) cum mitra, et baculo Pastoralis incedentem (*incedentes*), et Evangelium sancti Joannis, In principio erat Verbum, etc. dicentem (*dicentes*), post reverentiam cruci super altare factam, inter se medium (*medios*) ducentes, ad suam capellam revertuntur, ad se exuendum sacris vestibus, et interim dicit (*dicunt*) Antiphonam Trium puerórum, et Canticum Benedícite, etc. Consecrator vero, pacis osculo, ut præmittitur, Consecrato (*Consecratis*) dato, dicit submissa voce : Dóminus vobíscum.

Initium sancti Evangélii secundum Joánnem.

In principio erat Verbum, etc.

Signat altare, et se et facta similiter cruci reverentia, apud sedem vel faldistorium deponit sacras vestes, interim etiam dicens Antiphonam Trium puerórum, et Canticum Benedícite, etc., quibus depositis, Consecratus (*Consecrati*) Consecratori, et Assistentibus suis pro more gratias agit (*agunt*) ; et vadunt in pace omnes.

Quando Electus in Patriarcham, vel Archiepiscopum consecratur, forma præmissa in omnibus observatur : sed per hujusmodi consecrationem non assumit sibi nomen Patriarchæ, vel Archiepiscopi, quod per traditionem Pallii dumtaxat sibi attribuitur, usque ad quam dicitur Electus, etiam post consecrationem prædictam, prout infra dicitur. Electus vero in Episcopum, cum primum consecratus est, Episcopus vocatur, non Electus.

In anniversario consecrationis Episcopi dicitur Missa ut in Missali Romano.